

«Υπάρχουν και άλλοι ιερείς, οι οποίοι επιθυμούν να ενταχθούν στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία», δηλώνει ο ασκών χρέη πατριαρχικού εξάρχου στην Αφρική

Η Πατριαρχική Εξαρχία της Αφρικής άρχισε το έτος 2024 με τη μεγαλύτερη σε κλίμακα μετάβαση κληρικών της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας σε διάφορες χώρες της αφρικανικής ηπείρου. Σε ορισμένες εξ αυτών για πρώτη φορά τελέσθηκαν ιερές ακολουθίες για τους ρωσόφωνους πιστούς στις εορτές των Χριστουγέννων, της Βαπτίσεως και της Περιτομής του Κυρίου. Ο νέος επικεφαλής της Εξαρχίας, ο ασκών χρέη πατριαρχικού εξάρχου της Αφρικής επίσκοπος Ζαράισκ Κωνσταντίνος, στην πρώτη συνέντευξή του μετά τον διορισμό του ενημέρωσε το πρακτορείο RIA Novosti για την επιλογή των κληρικών για τις αποστολές, καθώς και για τους πρωταρχικούς σκοπούς, τις μορφωτικές και ιεραποστολικές πρωτοβουλίες της Εξαρχίας της Αφρικής.

– Θεοφιλέστατε κ. Κωνσταντίνε, η σημερινή εξ αφορμής των Χριστουγέννων μετάβαση Ρώσων ιερέων στην Αφρική κατέστη η μεγαλύτερη στην ιστορία της Εξαρχίας. Ποιες

δυσκολίες χρειάστηκε να αντιμετωπισθούν κατά την οργάνωση και τη διεξαγωγή της;

– Οι δυσκολίες ήταν οργανωτικές, διότι εστάλησαν στην Αφρική Ρώσοι ιερείς από διάφορες εκκλησιαστικές επαρχίες. Για κάθε χώρα χρειάζονται εμβολιασμοί, έγγραφα, επιστολές στην αντίστοιχη πρεσβεία, αεροπορική μετάβαση, μεταφορά, συνεπώς το έργο ήταν ογκώδες, αλλά καθημερινού και τεχνικού χαρακτήρα. Σημαντικά προβλήματα δεν ανέκυψαν σε αυτά τα ταξίδια. Οργανωτικά, βεβαίως, διότι κάθε ταξίδι είναι ένα ξεχωριστό γεγονός, αν και πραγματοποιήθηκαν ταυτοχρόνως, σχεδόν κάθε ιερέας δεν κατευθυνόταν σε μία μόνο χώρα, αλλά σε δύο ή και τρεις. Συνολικά συμμετείχαν στην αποστολή επτά ιερείς, εκτός εμού. Καλύφθηκαν δεκαεπτά χώρες, μάλιστα σε έξι εξ αυτών τελέσθηκαν για πρώτη φορά οι Θείες Λειτουργίες των Χριστουγέννων κατά την παράδοση της Ρωσικής Εκκλησίας. Ιερουργήσαν οι ιερείς μας επίσης και την ημέρα της Περιτομής του Κυρίου και κατά τα Θεοφάνεια.

– Αναφέρατε ότι ήταν κληρικοί από διάφορες εκκλησιαστικές επαρχίες. Πώς επελέγησαν οι μετέχοντες στην αποστολή;

– Ήταν εθελοντές, ήδη γνωστοί σε μας ιερείς. Συμφωνήσαμε τη συμμετοχή τους με τους οικείους αυτών επισκόπους. Για ένα τέτοιο ταξίδι ο άνθρωπος πρέπει να έχει κάποια πείρα εξόδου από τη ζώνη των ανέσεων και να κατέχει στον έναν ή τον άλλο βαθμό μια ξένη γλώσσα. Η Αφρική είναι μια μεγάλη ήπειρος, αλλά απαιτείται βασικά είτε η αγγλική, είτε η γαλλική γλώσσα.

– Το ταξίδι στη Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής (ΔΝΑ) ήταν η πρώτη για εσάς προσωπικά επίσκεψη στην Αφρική; Πώς βρίσκετε την κατάσταση της επαρχιακής εκκλησιαστικής ζωής στη ΔΝΑ, καθώς και την κατάσταση της Εξαρχίας γενικότερα, τι έχει επιτευχθεί;

– Ναι, ήταν το πρώτο μου ταξίδι στην Αφρική. Έχω ταξιδεύσει στο εξωτερικό πολλές φορές, αλλά η Αφρική είναι φυσικά κάτι το ιδιαίτερο. Στη Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής πραγματοποιήθηκε η πρώτη «κλασική» αρχιερατική επίσκεψη, όταν ο επίσκοπος μεταβαίνει στην επαρχία, που του έχουν εμπιστευθεί, συναντά τους επισήμους, εν προκειμένω συναντήθηκα με τον πρέσβη της Ρωσίας και τον γενικό πρόξενο στο Κέιπ Τάουν. Επίσης συναντήθηκα με όλο τον ευαγή κλήρο. Στη ΔΝΑ τέλεσα τέσσερις ακολουθίες: τη Θεία Λειτουργία την ημέρα της Περιτομής του Κυρίου και της μνήμης του Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου στον ρωσικό ιερό ναό μας του Αγίου Σεργίου του Ράντονεζ στο Γιοχάννεσμπουργκ, τη δοξολογία στην ενορία στο Ρόμπερτσον, τον πανηγυρικό εσπερινό, τον όρθρο και τη Θεία Λειτουργία με τον μεγάλο αγιασμό των υδάτων την ημέρα των Θεοφανείων στην ενορία μας στο Κέιπ Τάουν. Όλοι οι ιερείς της ΔΝΑ συλλειτουργήσαν μαζί μου σε αυτές τις ακολουθίες. Μετά την ιερουργία στο Κέιπ Τάουν διενεργήσαμε συνέλευση κληρικών της ΔΝΑ και συζητήσαμε τα τρέχοντα ζητήματα.

– Ποια ζητήματα ήταν αυτά, ποιες ανάγκες έχουν οι ιερείς;

– Η Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής είναι από πλευράς ιερών ακολουθιών μια οργανωμένη χώρα. Διαθέτουμε εκεί τέσσερις ναούς και πέντε ιερείς, επομένως τα ζητήματα αφορούσαν κυρίως στην ποιμαντική πράξη: πώς να κινείται ο ιερέας σε αυτή ή την άλλη δύσκολη κατάσταση, πώς να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Στη ΔΝΑ υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης της εκκλησιαστικής μας ζωής: εκεί υπάρχουν ρωσικές κοινότητες, οι οποίες στερούνται μόνιμης ποιμαντικής φροντίδας. Βεβαίως όλοι ενδιαφέρονται και για την κατάσταση στη Ρωσία, όλα εκείνα τα περίπλοκα ζητήματα, τα οποία έχουμε ενώπιόν μας στην ημερήσια διάταξη.

– Στη Νότια Αφρική υπάρχουν κοινότητες των Μπόερς, οι οποίοι ασπάσθηκαν την Ορθοδοξία με επικεφαλής επιτόπιους ιερείς. Αυξάνονται αριθμητικά αυτές, εμφανίζονται νέες, υπάρχει ενδιαφέρον για την Ορθοδοξία στους Μπόερς;

– Στο Κέιπ Τάουν ξέρετε λειτουργεί μια εκπληκτική ενορία του Αγίου Ιωάννη της Κλίμακος, όπου υπηρετεί ο πατήρ Νικόλαος Εστερχάιζεν, εκεί λειτούργησα την ημέρα των Θεοφανείων. Είναι νέος ιερέας, αλλά υπάρχει αίσθηση ότι είναι αυθεντικός και καλός ποιμένας. Μεταξύ των πιστών υπάρχουν εκεί τόσο οι Ρώσοι, όσο και οι ντόπιοι. Όσον δε αφορά την ανάπτυξη, οι προοπτικές είναι πολύ καλές. Στο Ρόμπερτσον ευχάριστη εντύπωση προκαλεί η ενορία του ιερού ναού της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας. Βεβαίως, ένα ευρύτερο κήρυγμα, για να προσέρχονται εκατοντάδες και χιλιάδες, είναι ίσως υπόθεση του μέλλοντος.

Το βασικό τώρα είναι η τακτοποίηση μιας ομαλής, ήσυχης, καθημερινής εκκλησιαστικής ζωής. Όχι μόνον στη Νότια Αφρική, αλλά και σε όλες τις χώρες, όπου είναι παρούσα η Εξαρχία. Άλλωστε η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι δομημένη επί της καθημερινής θείας λατρείας, του μόνιμου κηρύγματος, των μυστηρίων, της διαποιμάνσεως, της προσευχής για τους ανθρώπους, της αγαθοεργίας. Είναι ένα καθημερινό με την καλή σημασία της λέξεως έργο ρουτίνας. Αυτό γίνεται στην Αφρική και εμείς πρέπει με αυτό να ασχολούμαστε και να συνδράμουμε.

– Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται τώρα να σταλούν στην Αφρική προς μόνιμη υπηρεσία ιερείς από τη Ρωσία, προκειμένου να ποιμαίνουν τους συμπατριώτες ή τους ντόπιους κατοίκους;

– Πρόκειται για διαφορετικές πτυχές στη δραστηριότητα της Εξαρχίας. Η μία, η κυριότερη, είναι το πλήθος των ιερέων, που εντάχθηκαν στη δικαιοδοσία μας: είναι περισσότεροι από διακόσιοι και όλοι τους υπηρετούν επιτόπου. Επιπλέον, μόλις προ ημερών συνομίλησα με μερικούς ακόμη ιερείς από την Αφρική, οι οποίοι επιθυμούν να ενταχθούν στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. Είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε πέντε εξ αυτών. Συνεπώς, από αυτή την άποψη είναι πολύ θετική η δυναμική. Μια δεύτερη

πτυχή είναι η διαποίμανση των ρωσοφώνων αδελφών μας, οι οποίοι διαμένουν σε διάφορες χώρες της Αφρικής. Εδώ χρειάζονται πρωτίστως οι επαφές με τις αντίστοιχες πρεσβείες, τις τοπικές ρωσικές κοινότητες και η οργάνωση της «δι' επισκέψεων» διαποιμάνσεως. Σ' εκείνες τις περιπτώσεις, όπου είναι δυνατό, η ανέγερση μονίμων ιερών ναών ή η ενοικίαση σχετικών χώρων. Και σε αυτό το πλαίσιο είναι δυνατή η αποστολή ιερέων, αλλά τούτο θα αποφασίζεται αναλόγως κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως.

– Σχεδιάζεται τώρα η κατασκευή νέων ιερών ναών, καθώς και η οργάνωση σχολείων, νοσοκομείων, πνευματικών και πολιτιστικών κέντρων;

– Η κατασκευή ιερών ναών είναι μεγάλο έργο και πρωτίστως αφορά εκείνες τις κοινότητες, οι οποίες προσήλθαν αφού αποχώρησαν από τους Έλληνες. Τώρα μελετάμε την κατάσταση. Επίκειται η περιοδεία μου σε όλες εκείνες τις χώρες και η τέλεση επί τόπου ιερών ακολουθιών. Εφεξής πρέπει να δούμε ρεαλιστικά τα πράγματα: αλλού χρειάζεται απλώς να αγοράσουμε επειγόντως μια σκηνή, αλλού προκύπτουν ζητήματα με τα οικοπέδα, αλλού πρόκειται περί ενός χώρου, ενδεχομένως ακόμη και περί ναού. Βεβαίως στους πρωταρχικούς σκοπούς της Εξαρχίας συγκαταλέγεται η αποτίμηση της καταστάσεως, η κατανόηση του τι μπορούμε να κάνουμε και η αναζήτηση οικονομικών πόρων και ανθρώπων. Δεν θέλουμε να επινοήσουμε τίποτε: εξετάζεται κάθε συγκεκριμένη κοινότητα και κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

– Εσείς προσωπικά ή άλλοι ιερείς αντιμετωπίσατε κατ' αυτή την ιεραποστολική μετάβαση εμπόδια εκ μέρους του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας ή άλλων μη φιλικών δυνάμεων;

– Προσωπικά κατά το ταξίδι μου στη ΝΔΑ δεν αντιμετώπισα τίποτε παρόμοιο, ουδεμία αντίδραση δεν υπήρξε. Υπάρχει η κοινή μας θέση, που είναι φιλειρηνική, θετική, εκκλησιαστική. Η τραγωδία που συνέβη, είναι ήδη γεγονός τετελεσμένο και είναι κολοσσιαία. Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και ακολουθώντας αυτόν ο ελληνικός εκκλησιαστικός κόσμος αναγνώρισε το σχίσμα στην Ουκρανία. Είναι ταυτοχρόνως και πόνος και τραγωδία, αλλά δεν χρειάζεται να επιδεινώνουμε την κατάσταση επιπλέον με εξυβρίσεις. Ναι, έχουμε δεχθεί αυτούς τους ιερείς, οι οποίοι έγιναν ιερείς της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Τώρα τακτοποιούμε την ειρηνική εκκλησιαστική ζωή.

– Η Εξαρχία έχει πλέον δύο χρόνια ζωής. Πώς βλέπουν οι ντόπιοι την παρουσία της;

– Δεν γνωρίζω τίποτε για σημαντικές διαμαρτυρίες επιτόπιων κατοίκων κατά των κληρικών και των πιστών μας. Τουναντίον, βλέπουμε μια θετική κατάσταση και μεγάλες δυνατότητες για το χριστιανικό κήρυγμα και την αγαθοεργία.

– Η Εκκλησία της Αλεξανδρείας ανακοίνωσε νωρίτερα δικαστικά μέτρα, μέχρι και την από ιεροσύνη καθαίρεση για την ηγεσία της Εξαρχίας και τους κληρικούς της, οι οποίοι πραγματοποίησαν ιεραποστολικά ταξίδια στην Αφρική. Δέχεται τη νομιμότητα και το έγκυρο αυτών η Ρωσική Εκκλησία; Υπάρχουν πληροφορίες ότι η Εκκλησία της Αλεξανδρείας μπορεί να λάβει παρόμοια μέτρα και εναντίον σας;

– Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία στο επίπεδο της Ιεράς Συνόδου δεν αναγνώρισε εκείνες τις αποφάσεις, ο μητροπολίτης Λεωνίδας Γκορμπατσόφ και οι ιερείς Ανδρέας Νόβικοφ και Γεώργιος Μαξίμοφ παραμένουν κληρικοί της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, διατηρώντας τον οικείο αυτών βαθμό.

– Υπάρχουν άραγε πληροφορίες ότι το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας μπορεί να ετοιμάζει ίδιες ενέργειες προσωπικά εναντίον σας;

– Θα ζήσουμε και θα δούμε.

– Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόδωρος δήλωσε πρόσφατα ότι οι κληρικοί του πληρώθηκαν δήθεν με 200 δολάρια ΗΠΑ για να περάσουν στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, επειδή εκείνη της Αλεξανδρείας είναι πάμφτωχη. Πώς μπορείτε να χαρακτηρίσετε αυτά τα λόγια; Είναι ηθικό εκ μέρους του να τοποθετείται έτσι για τους δικούς του πρώην κληρικούς;

– Σε αυτή την υπόθεση με εντυπωσίασε ο ίδιος ο αριθμός των 200 δολαρίων ΗΠΑ. Μπορώ να σας πω ότι οι άνθρωποι, οι οποίοι προσήλθαν αφού αποχώρησαν από τους Έλληνες, είχαν πολύ υψηλότερα κίνητρα και λόγος γίνεται όχι για οικονομικούς πόρους, διότι διαφορετικά θα έτρεχαν από μια δικαιοδοσία σε άλλη διαρκώς. Εν τούτοις δεν αλλάζουν δικαιοδοσίες, παραμένουν στις θέσεις τους, αν και πράγματι υφίστανται καταπίεση από τους Έλληνες και πολλοί εξ αυτών στερήθηκαν τους ναούς τους.

– Αυτά έχουν κατ' επανάληψη μεταδοθεί, όπως και για το γεγονός ότι το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας στερεί στις νεοενταχθείσες κοινότητες την πρόσβαση σε πηγές νερού, διαγράφει παιδιά ιερέων από σχολεία. Συνεχίζονται και τώρα αυτές οι ενέργειες, τις αντιμετωπίζει επιτυχώς η Ρωσική Εκκλησία;

– Ναι, υπάρχουν αυτά, αλλά αποστολή μας είναι να λύσουμε τα προβλήματα. Και τα επιλύουμε στο μέτρο του δυνατού, βοηθούμε τους ιερείς μας και ταυτοχρόνως διατηρούμε πνεύμα ειρήνης. Θα ήθελα να τονίσω για άλλη μια φορά ότι ο στόχος μου δεν είναι η ενίσχυση της εχθρότητας, ούτε η ανάφλεξη της, αλλά τουναντίον στο μέτρο του δυνατού να κατευνάσουμε τα πάθη.

Εν τω μεταξύ, το ίδιο το ερώτημά σας δείχνει ότι εάν αυτή η μεταπήδηση έγινε λόγω χρημάτων, οι ιερείς μάλλον αμέσως μετά από όλα αυτά, θα επέστρεφαν πίσω. Όμως δεν πρόκειται περί χρημάτων.

– Εντάσσονται στην Εξαρχία τώρα κοινότητες μη κανονικών ορθοδόξων δικαιοδοσιών, που εκπροσωπούνται στην Αφρική και ενορίες άλλων δογμάτων, λ.χ. ρωμαιοκαθολικών και προτεσταντών;

– Οι μεταπηδήσεις συνεχίζονται, αλλά πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, διότι οι άνθρωποι διαφέρουν, διαφέρουν πολύ και οι ιστορίες τους. Ο στόχος συνίσταται όχι στο να αυξήσουμε αριθμητικά τα στατιστικά στοιχεία. Άλλωστε, εάν ένας άνθρωπος, ο οποίος ήταν ιερέας και επίσκοπος σε μια μη κανονική δομή, δέχεται να ενταχθεί ως λαϊκός, αυτό είναι ένα ζήτημα, αλλά εάν θέλει να ιερωθεί ή να λάβει εξουσία είναι εντελώς άλλο. Συνεχίζουμε να διεξάγουμε τέτοιους διαλόγους.

– Στη Ρωσική Εκκλησία υπάρχουν πλέον δόκιμοι μοναχοί και δόκιμες μονάζουσες από την Αφρική. Υπάρχουν τώρα προοπτικές ότι στην Αφρική μπορούν να ιδρυθούν μοναστήρια της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας με μονάζοντες από τους επιτόπιους κατοίκους;

– Ο μοναχισμός είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση, είναι τρόπος ζωής. Πράγματι, μονάζοντες από την Αφρική ήλθαν και έρχονται στη Ρωσία, μόλις πρόσφατα ήλθαν μερικές αδελφές και βίωσαν από κοντά την πρακτική ζωή σε ρωσικές ιερές μονές. Τούτο θα συνεχίζεται και τώρα λόγος γίνεται για την αποστολή μερικών ακόμη μοναζόντων για πρακτική εξάσκηση.

Εδώ είναι σημαντικό να είμαστε πολύ προσεκτικοί και ευαίσθητοι: βεβαίως, πάντοτε θέλει κανείς να τα κάνει όλα γρήγορα, να δώσει απολογισμό απευθείας, αλλά οφείλουμε να ενεργούμε σταδιακά, βήμα-βήμα. Επομένως, οι μονάζοντες είναι ένα επίκαιρο θέμα. Κατά το ταξίδι μου στη ΔΝΑ συναναστράφηκα ήδη με έναν υποψήφιο και του συνέστησα να παρακολουθήσει επιπλέον πρακτική σε ενορία.

Θα εργασθούμε και θα ελπίζουμε για το έλεος του Θεού. Ένας καλός μοναχός, ριζωμένος στην παράδοση, αξίζει δέκα από εκείνους, οι οποίοι δεν γνωρίζουν τίποτε για τον πραγματικό μοναχισμό.

– Πόσοι ιερείς και μονάζοντες αυτή τη στιγμή σπουδάζουν σε ιερατικές σχολές και μονές της Ρωσικής Εκκλησίας ή ετοιμάζονται να ιερωθούν ή να καρούν μοναχοί; Από ποιες χώρες;

– Έχουμε αρκετούς μονάζοντες κληρικούς, οι οποίοι εντάχθηκαν στη Ρωσική Εκκλησία και υπηρετούν ως εφημέριοι ενοριών στην Αφρική. Ένα άλλο θέμα είναι οι ιεροσπουδαστές. Έχουμε περισσότερους από σαράντα ιερασπουδαστές, οι οποίοι φοιτούν στις τέσσερις θεολογικές σχολές. Είναι η Θεολογική Ακαδημία Μόσχας, η Θεολογική Ακαδημία Αγίας Πετρούπολεως, η Ιερατική Σχολή Αγίου Νικολάου Ουγκρές στην περιφέρεια των περιχώρων Μόσχας και η Ιερατική Σχολή Τομσκ. Αυτή η κατεύθυνση θα αναπτύσσεται και εφεξής. Αυτή τη στιγμή έχουμε δεχθεί αιτήματα από μερικές ακόμη ιερατικές σχολές

για υποδοχή υποψηφίων από την Αφρική.

Τα παιδιά τώρα παρακολουθούν μαθήματα ρωσικής γλώσσας, που είναι ο πρώτος τους στόχος, διότι θα χρειαστεί να σπουδάσουν στα ρωσικά και τούτο βεβαίως θα τους είναι δύσκολο. Συναντήθηκα με καθένα από αυτούς τους φοιτητές και με εντυπωσίασε ευχάριστα ότι είναι καλά παιδιά. Καθ' όλο το διάστημα αυτό υπήρξε μόνο μία διαγραφή φοιτητή για λόγους διαγωγής, ενώ είχαμε περισσότερους από σαράντα φοιτητές! Τα παιδιά είναι καλά, διαφέρουν πολύ ως προς τις δεξιότητές τους, αλλά έχουν υψηλά κίνητρα. Είναι τεράστια ευκαιρία γι' αυτούς να εκπαιδευθούν σε μια κορυφαία χώρα του ορθόδοξου κόσμου. Όλοι τους επιθυμούν να επιστρέψουν στις πατρίδες τους. Επομένως, είναι μεγάλη πρόκληση για εμάς να τους εκπαιδεύσουμε, να εμφυτεύσουμε μια καλή εκκλησιαστική παράδοση και να τους προετοιμάσουμε για το ποιμαντικό έργο στην πατρίδα τους.

– Και οι μητρικές γλώσσες τους προφανώς διαφέρουν;

– Είναι οι πιο διαφορετικές! Ξέρετε, απλώς φαίνεται ότι επαρκεί η αγγλική γλώσσα και όλα τα προβλήματα έχουν λυθεί. Όχι! Πολλά από αυτά τα παιδιά γνωρίζουν μόνον γαλλικά και μάλιστα μόνον ως ξένη γλώσσα. Είναι και για μένα προσωπική πρόκληση, τώρα εμβαθύνω τα αγγλικά μου και στο μέλλον θα πρέπει να μάθω και γαλλικά.

– Υπηρετούν τώρα στις ενορίες;

– Ανάμεσα στους ιεροσπουδαστές προς το παρόν υπάρχει μόνον ένας ιερέας, ο αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Μουλίνγκβα από τη Θεολογική Ακαδημία Αγίας Πετρούπολεως, ενώ οι λοιποί είναι λαϊκοί. Επομένως, όπως και οι Ρώσοι ιεροσπουδαστές, φιλοξενούνται στα οικεία αυτών θεολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Οι εξ Αφρικής αδελφοί ακολουθούν το ίδιο τυπικό και την ίδια τάξη, όπως έχουν καθιερωθεί για τους Ρώσους ιεροσπουδαστές. Η Ρωσική Εκκλησία αναλαμβάνει την πλήρη τους συντήρηση, έχουν τη δυνατότητα να σπουδάζουν και να προετοιμάζονται για την μελλοντική διακονία.

Οι υποψήφιοι, που έρχονται από την Αφρική, καταρτίζονται στη Ρωσία, έπειτα χειροτονούνται, ακολουθούν πρακτική εξάσκηση ως ιερείς και διάκονοι και παρέχουν παρηγοριά στους ενορίτες της πρωτεύουσας με τις συναπτές και εκφωνήσεις στις μητρικές τους γλώσσες. Είναι πολύ ασυνήθιστο για το ρωσικό αυτί, αλλά δεν είναι πρόβλημα. Είναι και αυτό η Εκκλησία μας.

– Ασχολείται η Εξαρχία με κάποιες εκπαιδευτικά σχέδια για Αφρικανούς κληρικούς;

– Ξέρετε, ανακάλυψα ότι οι εξ Αφρικής αδελφοί ιερείς μας πράγματι χρειάζονται βοήθεια σε πολλούς εκκλησιαστικούς τομείς. Και αυτοί οι ίδιοι στο ποιμαντικό έργο τους, και στην προετοιμασία του βοηθητικού υλικού για τη διαποίμανση των πιστών. Τώρα είναι μια πολύ σοβαρή πρόκληση για την Εξαρχία. Κάτι έχουμε ήδη πράξει, αλλά μια σπουδαία κατεύθυνση είναι το μεταφραστικό έργο. Τώρα σκεπτόμαστε σοβαρά τη μετάφραση διαφόρων υλικών.

Έχουμε ήδη μιλήσει με δύο Ρώσους ιερείς, οι οποίοι είναι έτοιμοι να εμπλακούν. Διαθέτουν μεγάλη εκπαιδευτική εμπειρία εργασίας στις ρωσικές θεολογικές σχολές, τις οποίες επίσης θέλουμε στο μέλλον να προσελκύσουμε σε τέτοιου είδους έργα. Θεωρώ την εκκλησιαστική-εκπαιδευτική κατεύθυνση μια από τις σημαντικότερες. Εδώ θα ήθελα να εργασθώ επωφελούμενος και από την προσωπική μου εμπειρία. Διετέλεσα κατά το παρελθόν πρύτανης ιερατικής σχολής και πρόεδρος επαρχιακού τμήματος θρησκευτικής παιδείας και κατήχησης. Συνεπώς ελπίζουμε στη βοήθεια του Θεού στη μεταφραστική και εκπαιδευτική δραστηριότητα.

– Περί τινος γραμματείας και ποιων γλωσσών πρόκειται;

– Λόγος γίνεται για μια μεγάλη ποικιλία. Πρώτον, οι αφρικανικές γλώσσες. Εδώ είναι πολλές οι γλώσσες, αλλά η κύρια είναι τα αγγλικά, ακολουθούν τα γαλλικά, τα σουαχίλι, τα πορτογαλικά, ντόπιες γλώσσες. Όσον αφορά τη γραμματεία είναι η λειτουργική, η κατηχητική, η μορφωτική, τα έργα των πατέρων της Εκκλησίας, οι βίοι των Αγίων, η απολογητική, η ιεραποστολική, είναι μια τεράστια γκάμα. Και πολύ συχνά πρόκειται περί απλών βιβλίων: δεν γίνεται λόγος για πολύτομους εκδόσεις, αλλά προς διευκόλυνση των κληρικών επί τόπου χρειάζεται να δημιουργήσουμε ολόκληρες βιβλιοθήκες, σεβόμενοι μάλιστα εκείνη την παράδοση, που υπάρχει στο συγκεκριμένο τόπο.

Από την άλλη, βλέπουμε συγκεκριμένα προβλήματα στις παραδόσεις. Δεν θέλω αυτή τη στιγμή να απογυμνώσω όλες τις πληγές μας, αλλά συγκεκριμένα προβλήματα είναι προφανή και εδώ δεν χρειάζεται να ενοχλήσουμε κανέναν, άλλωστε η εκπαίδευση μπορεί να καταστεί πραγματικό μαρτύριο.

Ο στόχος μας είναι ξεχωρίζοντας τα κομβικά προβληματικά σημεία να προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε τους εξ Αφρικής πατέρες μας να βελτιώσουν την εκκλησιαστική ζωή τους σε σύγκριση με όσα έχουμε τώρα. Και πάλι έχοντας διακριτικότητα, φιλειρηνικό πνεύμα, με σεβασμό στο χρόνο, τις δυνάμεις, τις δυνατότητες, το παρελθόν τους, την εκπαίδευση και κατανοώντας το γλωσσικό πρόβλημα. Εξάλλου πίσω από αυτά ήδη δεν κρύβεται μόνον η εκπαίδευση των ίδιων των ιερέων, αλλά η εκπαίδευση των παιδιών και των ενηλίκων, η ιεραποστολή και η εκπαίδευση στις ενορίες. Τούτο είναι αδύνατο να γίνει σύντομα, αλλά είναι πολύ σημαντικό ζήτημα.

Ευρισκόμαστε στην αρχή της πορείας. Υπάρχουν οι ιερείς μας, υπάρχουν μερικοί ακτιβιστές, οι οποίοι κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση, και δόξα τω Θεώ που υπάρχουν. Εάν ο Κύριος μας δώσει χρόνο, δυνάμεις και δυνατότητα να εργασθούμε, φρονώ ότι μια εκ των σημαντικότερων κατευθύνσεων, εκτός της ναοδομίας, της εκκλησιαστικής ζωής και της κατάρτισεως υποψηφίων κληρικών, θα είναι το ζήτημα της εκκλησιαστικής παιδείας και ιεραποστολής.

– Αυτά τα βιβλία σχεδιάζεται να εκδοθούν στην Αφρική ή στη Ρωσία;

– Εδώ επίσης είμαστε στην αρχή της πορείας, διότι πρώτον, φρονώ ότι έχουμε εν μέρει κάνει κάτι. Τίθεται και το ζήτημα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Σήμερα όλοι εργάζονται στο Διαδίκτυο, κάπου μπορούμε να κάνουμε παραπομπή, ενώ κάπου πρέπει να αρχίσουμε εκ του μηδενός. Μόλις

πραγματοποιήσαμε μια σύσκεψη βάσει του καταλόγου των πρώτων μας καθηκόντων, της αποτιμήσεως των ήδη πεπραχθέντων σε διάφορες γλώσσες, καθώς και των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού.

– Έχετε αναφερθεί στις ιδιαιτερότητες της τοπικής παραδόσεως. Περί ποιων ιδιαιτεροτήτων γίνεται λόγος;

– Τώρα κάνω λόγο για τη θεία λατρεία. Η Εκκλησία είναι πρωτίστως οι ιερές ακολουθίες: πώς τελείται η Θεία Λειτουργία, πώς τελούνται τα ιερά μυστήρια, η τάξη αυτών των μυστηρίων. Εδώ οι παραδόσεις μπορούν να ποικίλλουν. Ιδιαίτερη δυσκολία παρουσιάζει το ζήτημα της στάσεως έναντι του μυστηρίου της Εξομολογήσεως κατά τόπους. Εδώ, να ξέρετε, πρόκειται περί διεισδύσεως στο βάθος, θα πρέπει να ασχολούμαστε πολύ χρόνο με το καθημερινό έργο για την τακτοποίηση της εκκλησιαστικής ζωής. Θα επαναλάβω: σεβόμενοι τους ανθρώπους, την καθιερωμένη παράδοση, με κατανόηση προς αυτούς και χωρίς σε καμία περίπτωση να προκληθεί κάποια ενόχληση. Μέσω των εκπαιδευτικών φροντιστηρίων, της συναναστροφής, της καταρτίσεως και της διάδοσης της γραμματείας, της διαδικτυακής εκπαίδευσης, της βοήθειας σε ανθρώπους ώστε να γνωρίσουν τον Χριστό και την αυθεντική πνευματική ζωή παράδοση.

Επανερχόμενοι στις ιερές μονές και τον μοναχισμό, αυτό δεν είναι μόνον ζήτημα των ανθρώπων, αλλά και ζήτημα ώστε αυτοί οι άνθρωποι να είναι κοινωνοί της μοναχικής παραδόσεως. Έστω και ένας μοναχός, που είναι κοινωνός της παραδόσεως, μπορεί να δημιουργήσει πραγματικό μοναστήρι, ενώ εκατό επιθυμούντες τον μοναχισμό χωρίς παράλληλα να είναι μέτοχοι της παραδόσεώς του, θα είναι απλώς μια συνέλευση ανθρώπων, οι οποίοι δεν θέλουν να παντρευθούν.

– Αυτή τη στιγμή, πόσοι ιερείς, ενορίες και πιστοί υπάρχουν στην Εξαρχία;

– Έχουμε τώρα σύμφωνα με τον κατάλογο 218 ιερείς από την Αφρική. Αυτός ο αριθμός θα αυξηθεί κυριολεκτικά το αμέσως προσεχές διάστημα. Διαμένουν σε 17 χώρες της Αφρικής και ποιμαίνουν κοινότητες από 29 χώρες: δηλαδή ένας ιερέας μπορεί να ποιμαίνει μερικές χώρες ταυτόχρονα. Υπάρχουν και Ρώσοι ιερείς: είναι πέντε τον αριθμό και είναι αποσπασμένοι από τη Ρωσία. Οι ενορίες είναι περισσότερες από 200, αλλά δεν είναι ενορίες κατά τη ρωσική νοοτροπία, με έναν καλαίσθητο ναό με χρυσούς τρούλους. Ενίοτε με τη λέξη «ενορία» μπορεί να ονομάζουμε απλώς έναν οικισμό, μπορεί κυριολεκτικά μια σκηνή, μια καλύβα ή ένα δωμάτιο.

Και πάλι επανερχόμενοι στο θέμα των κινήτρων. Συζήτησα με όσους επιθυμούν να μεταπηδήσουν στη Ρωσική Εκκλησία από τον ευαγή κλήρο της Εκκλησίας Αλεξανδρείας και έδωσα προσοχή στο ότι τα κίνητρα των ανθρώπων δεν είναι καθόλου οικονομικά. Ούτε ένας δεν με ρώτησε για τα χρήματα, ποιες δηλαδή θα είναι οι απολαβές του. Ρώτησα τον καθένα για τα κίνητρά του. Και τα κίνητρα είναι να υπάγονται σε μια άμωμη, αυθεντική Εκκλησία.

– Τώρα Σας έχει ανατεθεί η διαποίμανση και των δύο επαρχιών της Εξαρχίας. Μπορεί στο προσεχές μέλλον να χειροτονηθούν επίσκοποι εξ Αφρικής κληρικοί, οι οποίοι θα μπορούσαν να αναλάβουν επικεφαλής τους;

– Είναι φυσιολογικό για έναν επίσκοπο να εκλέγεται από τον τοπικό κλήρο. Αλλά φρονώ ότι πρόκειται για υπόθεση μιας αυριανής ημέρας, διότι σήμερα οι απαιτήσεις για έναν επίσκοπο είναι πολύ αυξημένες και όσον αφορά το επίπεδο της μόρφωσης και όσον αφορά την ποιμαντική εμπειρία.

– Σε πολλές αφρικανικές χώρες οι ενορίες της Ρωσικής Εκκλησίας ευρίσκονται σε κατ'εξοχήν μουσουλμανικό περιβάλλον. Πώς αναπτύσσουν τις σχέσεις τους με τους μουσουλμάνους, καθώς και με τους ετεροδόξους χριστιανούς;

– Όσον αφορά τον διάλογο με τους μουσουλμάνους, είναι αρκετά διακριτικός και επιμελημένος, μάλιστα σε διαφορετικές χώρες η κατάσταση διαφέρει: υπάρχει λ.χ. η Αίγυπτος, αλλά υπάρχει και η Νιγηρία. Η θέση αρχής μας είναι να ζούμε ειρηνικά και με σχέση καλής γειτονιάς με όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του πληθυσμού, τις ιστορικές παραδόσεις του ενός ή του άλλου κράτους. Αποστολή μας να μην μαλώνουμε με κανένα, αλλά να κάνουμε το έργο μας.

Έχουμε στρατηγικούς εταίρους στην ήπειρο τις αρχαίες Εκκλησίες, οι οποίες υπηρετούν εδώ από τους πρώτους αιώνες του χριστιανισμού. Πρόκειται πρωτίστως περί της Κοπτικής και της Αιθιοπικής Εκκλησίας. Έχουμε προ πολλού συνάψει έναν αδελφικό διάλογο μαζί τους, αναπτύσσονται πολλές κοινές πρωτοβουλίες, οι σχέσεις εξελίσσονται βάσει της φιλίας και της αμοιβαίας βοήθειας. Έτσι, η Κοπτική Εκκλησία παραχώρησε για επ' αόριστο χρήση στην ενορία μας στο Κάιρο ένα ναό της, βοηθά την ενορία στη Χουργκαντά ή ακόμη σε χώρες όπως λ.χ. η Ναμίμπια. Στη ΔΝΑ επισκέφθηκα ναό της Εκκλησίας Μαλανκάρ, έγινα δεκτός σε ακρόαση από τον μητροπολίτη της Κοπτικής Εκκλησίας, όπου είδα την ανιδιοτελή αγάπη με την οποία μας περιβάλλουν.

– Πρόσφατα μεταδόθηκε ότι η Κένυα μπορεί να στείλει 10 χιλ. πολίτες για εργασία στη Ρωσία. Εντάσσεται στην ποιμαντική ευθύνη της Εξαρχίας η ιεραποστολή στους εξ Αφρικής μετανάστες στη χώρα μας;

– Φρονώ ότι εάν συμβεί αυτό, η διαποίμανσή τους θα ανατεθεί στην ευθύνη των οικείων ποιμεναρχών, στις εκκλησιαστικές επαρχίες των οποίων θα προσέλθουν οι άνθρωποι αυτοί.

– Σεβασμιώτατε, εν κατακλείδι: ποιους θα χαρακτηρίσετε ως κύριους στόχους της Εξαρχίας κατά το αμέσως προσεχές διάστημα και ποιες προοπτικές θα χαρακτηρίζατε ως κομβικές;

– Η οικοδόμηση μιας ομαλής, κανονικής εκκλησιαστικής ζωής, η τακτική τέλεση των ιερών ακολουθιών

και όλων εκείνων που χαρακτηρίζουν την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Θα παραθέσω ένα απλό παράδειγμα. Τώρα συζητάμε μαζί πλησίον ενός νοσοκομείου. Είναι κατανοητό ότι μπορεί κάποιος να ενδιαφέρεται για το τι σκέπτεται ο αρχίατρος του νοσοκομείου ή που κάνει διαλέξεις. Αλλά καθήκον του αρχιάτρου είναι να λειτουργεί το νοσοκομείο, να γίνονται οι εγχειρήσεις και να αποθεραπεύονται οι άνθρωποι.

Η Εκκλησία είναι πνευματικό νοσοκομείο και αποστολή της είναι η θεραπεία του πνεύματος. Η Πατριαρχική Εξαρχία της Αφρικής είναι πολύ νέα, έχει μόνον δυό χρόνια ζωής. Υπάρχουν πάρα πολλά και διάφορα ζητήματα και προβλήματα και αυτά απαιτούν μια σοφή, ποιμαντική και πατρική αντιμετώπιση και μια καλή «ρύθμιση». Το πιο σημαντικό στην Εκκλησία είναι η θεία λατρεία και η αγαθοεργία στους πλησίον. Με αυτά και θα ασχολούμαστε.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/91350/>